

Rozwój i reformy szkolnictwa

- [Wprowadzenie](#)
- [Audiobook](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: *Najnowszy sondaż CBOS: Większość Polaków opowiada się za likwidacją gimnazjów i reformą edukacji*, 26.03.2017, dostępny w internecie: wpolityce.pl [dostęp 22.06.2020].
- Źródło: Ministerstwo Edukacji Narodowej, *O reformie*, dostępny w internecie: reformaedukacji.men.gov.pl [dostęp 31.03.20201].

- Źródło: Grzegorz Osiecki, *Czy reformy rządu Jerzego Buzka wyhamowały rozwój Polski?*, 7.12.2012, dostępny w internecie: forsal.pl [dostęp 31.03.2020].
- Źródło: MT/PAP, *Sondaż: Czy Polacy chcą sześciolatki w szkołach i likwidacji gimnazjów?*, dostępny w internecie: newsweek.pl [dostęp 31.03.2020].
- Źródło: Marta Zahorska, *O tym, jak Finowie reformowali swoje szkolnictwo... I dlaczego im się to udało*, dostępny w internecie: krytykapolityczna.pl [dostęp 31.03.2020].

Rozwój i reformy szkolnictwa

Źródło: domena publiczna.

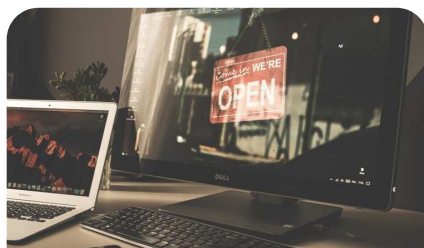
Polska szkoła na przestrzeni ostatnich 30 lat jest reformowana nieustannie. Zmiany te dotyczą zarówno systemu oświaty, jak i podstawy programowej. Oceniane są też różnie. Zwolennicy reform podkreślają, że podwyższą one poziom nauczania, wyrównają szanse uczniów oraz dostosują system edukacji do rynku pracy. Przeciwnicy zaś twierdzą, że będzie odwrotnie.

Zastanów się nad celowością wprowadzania reform w polskim szkolnictwie, ich przygotowaniu, przeprowadzeniu i skutkami.

Twoje cele

- Zdefiniujesz pojęcie systemu oświaty.
- Scharakteryzujesz obowiązek szkolny i obowiązek nauki w Polsce.
- Przeanalizujesz kolejne reformy polskiego systemu edukacji.
- Ocenisz skutki kolejnych reform.

Dla zainteresowanych

Edukacja a rynek pracy

**Edukacja wobec wyzwań
społeczeństwa
informacyjnego**

Nauka i praca w UE

Audiobook

Polecenie 1

Zapoznaj się z audiobookiem przedstawiającym reformy i zmiany w polskim systemie edukacji. Następnie wykonaj ćwiczenia.

Audiobook można wysłuchać pod adresem: <https://zpe.gov.pl/b/PWklCeEeC>

Jak zmieniało się polskie szkolnictwo

Polska szkoła jest przedmiotem reform od roku 1989. Już po obradach Okrągłego Stołu szkoły otrzymały szeroki zakres autonomii, nauczyciele mogli tworzyć klasy autorskie. Wprowadzono też nieobowiązkową naukę religii. Dwa lata później oświatę objęto programem oszczędnościowym, co spowodowało zmniejszenie liczby godzin lekcyjnych w szkołach podstawowych.

Kolejna reforma systemowa została wdrożona w 1999 roku. Zmieniła się wtedy gruntownie struktura szkół. Jak wyglądała droga edukacyjna uczniów? Rozpoczynali naukę w 6-letniej szkole podstawowej, którą kończyli sprawdzianem. Później przechodzili do gimnazjum i po trzech latach zdawali egzamin preorientujący. Następnym krokiem był wybór szkoły ponadgimnazjalnej, czyli dwuletniej szkoły zawodowej, trzyletniego liceum ogólnokształcącego lub profilowanego bądź czteroletniego technikum.

W liceach profilowanych oprócz przedmiotów ogólnych pojawiły się też przedmioty dotąd zarezerwowane dla kształcenia zawodowego. Naukę w takim liceum można było zakończyć egzaminem maturalnym, podobnie jak w technikach i liceach ogólnokształcących. Licea profilowane istniały do 2014 roku. Powstawały też policealne szkoły zawodowe, które miały umożliwić maturzystom zdobycie kwalifikacji zawodowych na poziomie średnim technicznym. Utworzono również kolegia nauczycielskie i kolegia języków obcych kształcące nauczycieli.

Organami prowadzącymi dla placówek oświatowych stały się jednostki samorządów terytorialnych. Dla przedszkoli, szkół podstawowych oraz gimnazjów są to gminy, dla szkół ponadgimnazjalnych – powiaty, a dla szkół wyższych – województwa. Na dyrektorów szkół scedowano kontrolę realizacji obowiązku szkolnego.

W roku 2000 znowelizowano ustawę „Karta nauczyciela”. Nowy system zmieniał zasady awansu zawodowego nauczycieli, łączył ich wynagrodzenie z jakością pracy. Obligował też nauczycieli do ustawicznego podnoszenia kwalifikacji.

Kolejna reforma z 2009 roku obniżyła wiek rozpoczynania nauki w szkole z siedmiu do sześciu lat. Stopniowo wprowadzano też nową podstawę programową. Określała ona, co uczeń powinien wiedzieć po każdym roku nauki. Najpierw wdrożono przepisy w przedszkolach, pierwszych klasach szkół podstawowych i gimnazjów. W 2012 roku objęły one szkoły ponadgimnazjalne.

Obowiązek szkolny dla sześciolatków trwał do 2015 roku. Wraz z jego likwidacją zniesiono egzamin po szkole podstawowej. Wprowadzono także między innymi odwołanie od wyniku egzaminu maturalnego, uruchomiono Zintegrowany System Kwalifikacji oraz wzmocniono pozycję kuratorów.

Od 2017 roku rozpoczęto etapami następną reformę systemu szkolnictwa. Ponownie zmieniła się struktura szkół. Zlikwidowano gimnazja i przywrócono ośmioletnie szkoły podstawowe. Nauka w liceach ogólnokształcących wydłużyła się do czterech lat, a w technikumach – do pięciu. W miejsce szkół zawodowych powstały szkoły branżowe I i II stopnia.

W 2019 roku szkoły ponadpodstawowe musiały się zmierzyć z poważnym problemem logistycznym. W tym właśnie roku gimnazja kończyli ostatni absolwenci, ale pojawili się też pierwsi absolwenci ośmioletnich szkół podstawowych. Chętnych do rozpoczęcia nauki w liceach, technikumach i szkołach branżowych I stopnia było dwa razy więcej. Kolejny raz zmieniono też podstawę programową w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Ćwiczenie 1

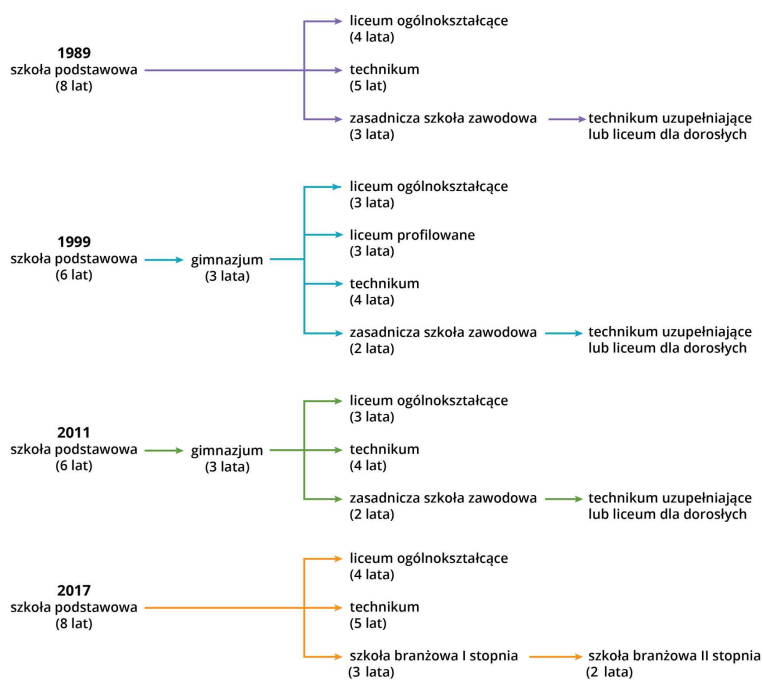
Zapoznaj się z wybranym rankingiem szkół ponadpodstawowych. Znajdź szkoły z twojego województwa i wyjaśnij, czy wyniki rankingu są brane przez absolwentów szkół podstawowych pod uwagę przy wyborze kształcenia na poziomie ponadpodstawowym.

Ćwiczenie 2

Zastanów się, dlaczego polskie szkolnictwo jest ciągle reformowane. Zapisz swoje przemyślenia.

Przeczytaj

Struktura systemu edukacji w latach 1989–2020 po kolejnych reformach

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Od 1989 r. co pewien czas polska szkoła poddawana jest kolejnym przekształceniom. Poniżej zebrano argumenty zarówno zwolenników, jak i przeciwników, które pojawiały się podczas debaty publicznej na temat najważniejszych [reform](#).

Jakie jest twoje stanowisko? Prześledź argumentację i zastanów się nad własną opinią.

Reforma szkolnictwa w 1999 r. – utworzenie gimnazjów (argumenty za i przeciw)

- Gimnazja to szkolne molochy, gdzie w jednym roczniku uczy się nawet po kilkanaście klas.
- Do gimnazjów trafiają uczniowie w najtrudniejszym wychowawczo i rozwojowo etapie życia, dlatego zamiast rozpocząć naukę w nowej placówce, powinni pozostać pod opieką znających ich pedagogów w dotychczasowych, mniejszych szkołach, gdzie nie są anonimowi.

- Gimnazja wyrównują szanse edukacyjne miast i wsi, ponieważ wydłużają o rok kształcenie ogólne.
- Gimnazja przyczyniają się do poprawienia wyniku polskich uczniów w badaniach PISA (Program Międzynarodowej Oceny Umiejętności Uczniów).
- Dzięki gimnazjom młodsze dzieci, oddzielone od nastolatków, są bezpieczniejsze, ponieważ mniejsza różnica wieku sprzyja integracji i lepszemu funkcjonowaniu grupy rówieśniczej.
- Niniejsza reforma to marginalizacja szkolnictwa zawodowego.

Reforma szkolnictwa w 2009 r. – obniżenie wieku szkolnego (argumenty za i przeciw)

- W innych krajach Unii Europejskiej **obowiązek szkolny** rozpoczyna się między czwartym a szóstym rokiem życia.
- Dzieci, zaczynając naukę rok wcześniej, również rok wcześniej ją ukończą, dzięki czemu dłużej będą uczestnikami rynku pracy.
- Sześciolatek rozwojowo nie są gotowe do nauki w szkole.
- Szkoły nie są przygotowane na przyjęcie sześciolatek.
- Nauczyciele nie są przygotowani do nauczania sześciolatek.
- Dzięki tej zmianie możliwe będzie tworzenie mniej licznych klas (maksymalnie 25 uczniów) w szkołach podstawowych.
- Dzieci będą dobierane wiekowo do klas.
- Sale są odpowiednio wyposażone do wieku dzieci.
- Brak poparcia społecznego dla reformy (kampania społeczna „Ratuj maluchy”).

Reforma szkolnictwa w 2017 r. – likwidacja gimnazjów (argumenty za i przeciw)

- Według badań sondażowych większość Polaków (70%) chce likwidacji gimnazjów (sondaż Instytutu Badań Rynkowych i Społecznych IBRiS z 2015 r.).
- Brakuje dobrze opracowanych podręczników, szczególnie w początkowym okresie po wdrożeniu reformy.
- Nagła likwidacja gimnazjum oznacza kumulację materiału do opanowania przez uczniów nowo utworzonych klas siódmych i ósmych (w dwa lata muszą opanować zakres programu trzyletniego gimnazjum).
- Likwidacja gimnazjów to skrócenie o rok nauczania na poziomie ogólnym.
- Reforma przeprowadzana jest zbyt szybko, co tworzy chaos organizacyjny.
- Z powodu nagłego wprowadzenia reformy, w roku szkolnym 2019/2020 do klas pierwszych szkół średnich trafią jednocześnie dwa roczniki (tzw. podwójny rocznik), czyli absolwenci ostatniej klasy wygaszonych gimnazjów oraz absolwenci ósmych klas

szkół podstawowych; oznacza to niemal dwukrotnie więcej niż zazwyczaj kandydatów, a przez to znaczne zmniejszenie szans na dostanie się do wybranej szkoły.

- Istnieje konieczność reorganizacji zatrudnienia nauczycieli w gimnazjach.
- Gimnazja służą wyrównywaniu szans edukacyjnych młodzieży z mniejszych miejscowości (oferta edukacyjna w dużych miastach jest szersza, bardziej różnorodna), a w efekcie likwidacji gimnazjów szanse te zostaną ograniczone.
- Wczesne doświadczenie zmiany środowiska (po szkole podstawowej) uczy adaptacyjności do zmiany – umiejętności, która jest kluczowa na współczesnym rynku pracy.
- Polscy gimnazjaliści osiągają coraz lepsze wyniki w badaniach PISA.
- W przypadku wsi gimnazja wyrównują szanse, natomiast w miastach segregują młodzież, ponieważ tylko najlepsi absolwenci podstawówek mają szansę dostać się do dobrych gimnazjów, tworzonych przy liceach.
- Odseparowanie od siebie dzieci z różnorodnych środowisk jest szkodliwe dla społeczeństwa.
- Nie ma odpowiednio przygotowanej sieci ośmioklasowych szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych zdolnych przyjąć wszystkich chętnych uczniów.
- Likwidacja gimnazjów przyczyni się do zwiększenia zainteresowania szkołami niepublicznymi.
- Kluczowe jest odpowiednie przygotowanie nauczycieli do zawodu, a nie to, gdzie znajduje się szkoła.

Twoja opinia na temat reform szkolnictwa w Polsce:

Słownik

obowiązek nauki

funkcjonujący w Polsce obowiązek edukacyjny, wskutek którego po ukończeniu szkoły podstawowej młoda osoba musi nadal uczyć się aż do ukończenia 18. roku życia

obowiązek szkolny

nakładany przez państwo wymóg, wskutek którego dzieci i młodzież w określonym ustawowo wieku muszą uczestniczyć w edukacji powszechnej; obowiązek ten ustaje wraz z osiągnięciem górnej granicy wieku lub pewnego poziomu kształcenia

podstawa programowa

zestaw treści nauczania oraz umiejętności, obowiązkowy na danym etapie edukacyjnym

reforma

rozłożony w czasie i przebiegający w sposób kontrolowany przez odpowiednie instytucje państwowe proces przekształcania jakiegoś elementu systemu państwa, nienaruszający jego podstawowych reguł i mechanizmów

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Dokończ zdanie.
System oświaty to...

- system szkół wyższych ustanowiony polskim prawem.
- sieć placówek oświatowych obejmujących tylko szkoły prowadzone przez jednostki samorządu terytorialnego.
- stanowiona przez państwo polskie struktura organizacyjna oświaty zapewniająca w szczególności realizację prawa do nauki przez kształcenie, wychowanie i opiekę.
- sieć placówek oświatowych obejmujących przedszkola, szkoły podstawowe, szkoły ponadpodstawowe i szkoły wyższe.

Ćwiczenie 2

Zaznacz, jakich argumentów używały osoby niechętne wprowadzeniu gimnazjów.

- Dzięki gimnazjom młodsze dzieci, oddzielone od starszych, skuteczniej integrują się w obrębie grupy rówieśniczej.
- Gimnazja to bardzo duże szkoły, gdzie nie ma możliwości pracy z uczniem sprawiającym problemy.
- Uczniowie zamiast w gimnazjum powinni pozostać pod opieką znających ich nauczycieli w mniejszych szkołach, gdzie nie są anonimowi.
- Gimnazja wyrównują szanse edukacyjne w miastach i na wsi, ponieważ wydłużają o rok kształcenie ogólne.
- Gimnazja przyczyniają się do poprawienia wyniku polskich uczniów w badaniach PISA (Program Międzynarodowej Oceny Umiejętności Uczniów).

Ćwiczenie 3

Scharakteryzuj obowiązek szkolny i obowiązek nauki w Polsce.

1. Obowiązek szkolny:

2. Obowiązek nauki:

Ćwiczenie 4

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Ćwiczenie 5

Zdecyduj, które zdanie jest prawdziwe, a które fałszywe.

Zdanie	Prawda	Fałsz
Organami prowadzącymi dla szkół, obok jednostek samorządu terytorialnego, mogą być m.in. stowarzyszenia i osoby fizyczne.	☐	☐
Licea profilowane zostały wprowadzone reformą z 1991 r.	☐	☐
Nauczyciele nie są zobligowani do ustawicznego podnoszenia swoich kwalifikacji.	☐	☐
Po ukończeniu szkoły branżowej I stopnia można kontynuować naukę w szkole branżowej II stopnia.	☐	☐

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj polecenie.

((Marta Zahorska

O tym, jak Finowie reformowali swoje szkolnictwo... I dlaczego im się to udało

Reformowanie szkolnictwa jest banalne. Edukacją, w większości krajów, zarządza państwo, nie ma więc nic prostszego, jak wydanie przez odpowiedniego ministra stosownych rozporządzeń. Schody zaczynają się później. (...)

Historia reformy edukacyjnej w Finlandii, opisaną przez jednego z jej twórców – Pasi Sahlberga w książce *Lekcje z Finlandii (Finnish Lessons. What can world learn from educational change in Finland?)*, Teachers College Press, Columbia University, New York and London 2015) wskazuje, że nie jest to zadanie łatwe i na pewno nie gwarantuje wiecznych sukcesów, ale jest jednak możliwe. Podstawą fińskiego systemu szkolnego jest powszechna, obowiązkowa 9-letnia szkoła (peruskoulu). Została ona ustanowiona w 1970 roku po latach dyskusji i kilkuletnich przygotowaniach i od tej pory jest trwałym elementem systemu. Nie oznacza to, że nie podlega on zmianom programowym, ale struktura szkolnictwa pozostała niezmienną. Zmiany, jakie następują w programach, są poprzedzane kilkuletnimi dyskusjami i badaniami, w których uczestniczą wszyscy zaangażowani w proces nauczania.

Źródło: Marta Zahorska, *O tym, jak Finowie reformowali swoje szkolnictwo... I dlaczego im się to udało*, dostępny w internecie: krytykapolityczna.pl [dostęp 31.03.2020 r.].

Wyjaśnij, co jest charakterystyczne dla systemu edukacji w Finlandii.

Zapoznaj się z materiałem źródłowym i wykonaj polecenia.

Źródło I

⌋ MT/PAP

Sondaż: Czy Polacy chcą sześciolatki w szkołach i likwidacji gimnazjów?

Blisko 60 proc. Polaków chce zniesienia obowiązku szkolnego dla sześciolatków, a blisko 70 proc. chce likwidacji gimnazjów i powrotu do 8-letniej szkoły podstawowej – wynika z sondażu Instytutu Badań Rynkowych i Społecznych IBRiS.

Zniesienie obowiązku szkolnego dla sześciolatków i powrót do rozpoczynania nauki w szkołach w wieku 7 lat oraz likwidacja gimnazjów i powrót do 8-letniej szkoły podstawowej były kwestiami podnoszonymi w kampanii wyborczej do parlamentu, stąd IBRiS zapytał o te sprawy ankietowanych pod koniec kampanii. Wyniki sondażu opublikowano już po wyborach.

Ankietowani mieli odpowiedzieć, na ile zgadzają się ze stwierdzeniem: „Należy zlikwidować obowiązek szkolny dla sześciolatków tak, aby dzieci rozpoczynały naukę w szkole od wieku 7 lat”.

58,9 proc. z nich odpowiedziało, że zgadza się z nim, 45,4 proc. wskazało odpowiedź „zdecydowanie się zgadzam”, a 13,5 proc. – „raczej się zgadzam”. 32,1 proc. nie zgodziło się z tym stwierdzeniem, „zdecydowanie się nie zgadzam” odpowiedziało 16,7 proc., a „raczej się nie zgadzam” – 15,4 proc. Zdania nie miało w tej kwestii 9 proc. badanych.

Natężenie opinii jest zależne od płci ankietowanych – zdecydowanie przeciwne sześciolatkom w szkole są kobiety (zdecydowanie 50,5 proc., raczej 7,2 proc.), podczas gdy mężczyźni są bardziej powściągliwi w swoich deklaracjach (zdecydowanie 39,3 proc., raczej 20,2 proc.).

Najwięcej przeciwników wysyłania sześciolatek do szkoły jest w najmłodszej grupie wiekowej – 18–24 lat oraz wśród osób w wieku 45–54 lat. Najmniejsze poparcie dla zniesienia obecnych uregulowań obserwuje się wśród osób w wieku powyżej 55. roku życia.

Największy odsetek zwolenników rozpoczynania obowiązkowej nauki w wieku 7 lat jest wśród mieszkańców terenów wiejskich (65,5 proc. ankietowanych) i małych miast (60 proc.). Relatywnie najniższe poparcie dla tej koncepcji obserwowane jest w średnich miastach (54,7 proc. badanych) i metropoliach (54,4 proc.).

Uczestnicy badania mieli też określić, na ile zgadzają się ze stwierdzeniem: „Należy zlikwidować gimnazja i przywrócić system 8-letniej podstawówki i następnie szkoły średnie lub zawodowe”.

67,9 proc. z nich odpowiedziało, że zgadza się z nim; 52,5 proc. wskazało odpowiedź „zdecydowanie się zgadzam”, a 15,4 proc. – „raczej się zgadzam”. 26,4 proc. nie zgodziło się ze stwierdzeniem, „zdecydowanie się nie zgadzam” odpowiedziało 14 proc., a „raczej się nie zgadzam” – 12,4 proc. Zdania nie miało w tej kwestii 5,8 proc. badanych.

Opinia w sprawie gimnazjów nie różnicuje się ze względu na płeć, ale w strukturze wiekowej obserwuje się, że najmniej przeciwników obecnego systemu jest wśród ankietowanych w grupie wiekowej 18–24 lat, a najwięcej w grupach 35–44 lat i 45–56 lat.

“ **Najnowszy sondaż CBOS: Większość Polaków opowiada się za likwidacją gimnazjów i reformą edukacji**

Za reformą opowiada się 57 proc. ankietowanych, przeciwko – 24 proc. Na pytanie, czy zmiany w edukacji budzą nadzieje czy obawy: 34 proc. wskazało, że nadzieje, 31 proc. – że zarówno nadzieje, jak i obawy, a 27 proc., że obawy. Wśród osób wyrażających obawy jest minimalnie więcej rodziców posiadających dzieci w wieku do 18 lat (32 proc. wobec 30 proc.). (...)

Różnie oceniane są również skutki reformy. Ankietowani najbardziej obawiają się chaosu w szkole podczas wdrażania reformy (59 proc. rodziców mających dzieci do 18 lat wobec 54 proc. ogółu badanych). Uważają natomiast, że reforma wpłynie pozytywnie na jakość nauczania (48 proc. wobec 54 proc.), nie obawiają się także przepięnienia szkół (49 proc. w obu grupach). (...)

Źródło: *Najnowszy sondaż CBOS: Większość Polaków opowiada się za likwidacją gimnazjów i reformą edukacji*, 26.03.2017 r., dostępny w internecie: wpolityce.pl [dostęp 22.06.2020 r.].

1. Na podstawie źródła I scharakteryzuj statystyczną sylwetkę osoby najbardziej przeciwnej postaniu sześciolatków do szkół.

2. Wyjaśnij, w której grupie wiekowej i dlaczego jest najwięcej zwolenników likwidacji gimnazjów.

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj polecenie.

((Grzegorz Osiecki

Czy reformy rządu Jerzego Buzka wyhamowały rozwój Polski?

Nad najbardziej kontrowersyjnym elementem edukacyjnej reformy rządu Jerzego Buzka zawisł miecz Damoklesa: PiS i SLD wpisały likwidację gimnazjów do swoich programów. Powód – nie rozwijają, a stają się miejscem najbardziej agresywnych zachowań młodzieży. Z ewaluacji, jaką przeprowadziły w różnych rodzajach szkół kuratoria i którą opisywał DGP wynika, że gimnazja to najślabsze ogniwo w łańcuchu polskiej edukacji. Problemem jest nie tylko rosnąca agresja uczniów, lecz także to, że zamiast się uczyć nowych rzeczy, zapominają to, co już dawno powinni wiedzieć. Do tego jednym z podstawowych postulatów było upowszechnienie wykształcenia ponadgimnazjalnego, co osiągnięto, obniżając poziom matury, dzięki czemu możemy pochwalić się największym w Europie odsetkiem osób z wykształceniem średnim. Z perspektywy czasu największym błędem reformy jest marginalizacja szkolnictwa zawodowego. Wydawało się, że w szybko zmieniającym się świecie ważniejsze jest wykształcenie ogólne i łatwość przekwalifikowywania. „Twórcy polskiej reformy edukacji przyjmowali założenie, że nieograniczony rozwój kształcenia ogólnego, najlepiej ogólnokształcącego i na poziomie wyższym, prowadzi nieuchronnie do zmniejszenia bezrobocia (gdyż dotychczas stopa bezrobocia osób z wyższym wykształceniem była niska), a także przyczynia się do rozwoju gospodarczego. Tak może się stać, ale może też stać się inaczej” – napisał prof. Mieczysław Kabaj w pracy opisującej system kształcenia zawodowego. Ale rynek pracy okazał się dużo bardziej konserwatywny. Mamy więc właśnie do czynienia z powszechnymi narzekaniami pracodawców na słabe przygotowanie

pracowników i powrotem do szkolnictwa zawodowego. – Istnieje związek między systemem kształcenia zawodowego a bezrobociem młodzieży. Gdyby w Polsce zastosować austriacki, niemiecki lub szwajcarski system kształcenia zawodowego (czyli taki, gdzie znaczna część młodzieży jest objęta kształceniem zawodowym), stopa bezrobocia wśród młodzieży zmniejszyłaby się prawdopodobnie o 1/3 lub nawet o połowę – tak efekty zmian podsumowuje prof. Kabaj.

Źródło: Grzegorz Osiecki, *Czy reformy rządu Jerzego Buzka wyhamowały rozwój Polski?*, 7.12.2012 r., dostępny w internecie: forsal.pl [dostęp 31.03.2020 r.].

Wymień minusy reformy szkolnictwa z 1999 r., które zadecydowały o wdrożeniu reformy z 2017 r.

Dla nauczyciela

Autorka: Małgorzata Krzeszowska

Przedmiot: Wiedza o społeczeństwie

Temat: Rozwój i reformy szkolnictwa

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres podstawowy

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

VI. Wybrane problemy polityki publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej.

Uczeń:

4) przedstawia możliwości kontynuacji edukacji (studia I stopnia i jednolite magisterskie, szkoły kształcące w zawodzie); wyjaśnia, w jaki sposób podnosić swoje kwalifikacje zawodowe.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- analizuje przebieg reform systemu edukacji w Polsce po 1989 r.;
- ocenia poszczególne reformy;
- zajmuje stanowisko wobec reform edukacji w Polsce.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- dyskusja „za i przeciw”;
- analiza materiałów źródłowych;

- mapa myśli;
- rozmowa nauczająca z wykorzystaniem ćwiczeń interaktywnych.

Formy zajęć:

- praca indywidualna;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami i dostępem do internetu, słuchawki;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg zajęć:

Faza wstępna

1. Przedstawienie tematu i celów zajęć.
2. Mapa myśli – hasłem, od którego rozpoczyna się pracę, jest „polska szkoła”. Na koniec wybrana osoba omawia mapę, zwracając uwagę na najważniejsze jej elementy.

Faza realizacyjna

1. Praca z audiobookiem. Po zapoznaniu się z materiałem uczniowie wykonują dołączone do niego ćwiczenie 2.
2. Analiza materiałów źródłowych w ćwiczeniu 6 w sekcji „Sprawdź się”. Uczniowie porównują wprowadzanie reform szkolnictwa w Polsce oraz w Finlandii i udzielają odpowiedzi.
3. Podział na dwie grupy. Każdy zespół zapoznaje z treścią sekcji „Przeczytaj”, przy czym jedna grupa zwraca uwagę na argumenty potwierdzające konieczność wprowadzania kolejnych reform, natomiast druga szuka argumentów przeciw.
4. Następuje debata „za i przeciw” na temat „Czy polska szkoła potrzebuje reform?”.

Uczniowie siadają naprzeciwko siebie i dyskutują. Po zakończonej dyskusji nauczyciel pyta, czy ktoś chce zmienić grupę, i daje na to czas. Następnie wyznaczona osoba podsumowuje debatę.

Faza podsumowująca

1. Uczniowie kończą zdanie: „W polskiej szkole należy zachować..., a zmienić...”.

Praca domowa:

Uczniowie wykonują pozostałe ćwiczenia z sekcji „Sprawdź się”.

Materiały pomocnicze:

Ustawa o systemie oświaty z 7 września 1991 r. i jej kolejne nowelizacje.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

Uczniowie mogą się zapoznać z audiobookiem przed lekcją i sporządzić krótkie referaty dotyczące kolejnych reform.